

транспортування уламків, санітарної обробки місцевості, забезпечення безпечних умов роботи на місці події.

Таким чином, розслідування авіаційної події являє собою сукупність технічних і юридичних прийомів та методів, які використовуються з метою отримання найбільш повної картини авіаційної події за наявності факту її здійснення, та включає в себе збирання і аналіз інформації про авіаційну подію, встановлення причини (причин) її виникнення і розроблення рекомендацій щодо запобігання їм у майбутньому.

Література

1. Маркусь В. О. Криміналістика: Навчальний посібник. Київ. Кондор. 2017. 689 с.

2. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17> (дата звернення: 29. 09.2019).

3. Про затвердження Положення про розслідування авіаційних подій та інцидентів: Наказ Міністерства транспорту і зв'язку від 26.03.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0590-10> (дата звернення: 29.09.2019).

4. Про міжнародну цивільну авіацію: Конвенція ІКАО від 07.12.1944 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038 (дата звернення: 29.09.2019).

5. Про утворення Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2012 р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/228-2012-%D0%BF> (дата звернення: 29.09.2019).

УДК 343.346 (043.2)

Шелкопляс С.Є., студент,
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції),
Національний університет
«Одеська юридична академія», м. Одеса
Науковий керівник: Степаненко О. В., к.ю.н., доцент

СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ ЗНИЩЕННЯ, ПІДРОБКИ АБО ЗАМІНИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИХ НОМЕРІВ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

У Кримінальному кодексі України передбачена сукупність обов'язкових ознак якими має володіти суб'єкт злочину: бути фізичною особою, бути осудною особою та досягти віку кримінальної відповідальності.

Але крім загального, закон виділяє і спеціального суб'єкта. Відповідно до ч. 2 ст. 18 КК України, спеціальним суб'єктом злочину

є осудна фізична особа, що вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність, злочин, суб'єктом якого може бути лише певна особа.

Додаткові (факультативні) ознаки, які характеризують спеціального суб'єкта, можуть бути безпосередньо описані в законі або прямо впливати з нього [1, с. 15]. Склад злочину у вигляді знищення, підробки або заміни ідентифікаційних номерів транспортного засобу (ст. 290 КК України) не передбачає будь-якої вказівки щодо суб'єкта такого злочину. В науковій літературі відмічають, що суб'єкт такого злочину загальний, тобто фізична осудна особа, що досягла 16-ти років [2, с. 121].

Проте аналіз досліджених обвинувальних вироків Верховного Суду та інших судів України за ст. 290 КК свідчить про те, що лише у приблизно 10 % випадків особи, що зазнали кримінальної відповідальності за ст. 290 КК України мали судимість за вказаною статтею [2, с. 124]. Вказана статистика не показує реальної картини злочинності в згаданій сфері, адже злочин, передбачений ст. 290 КК, є латентним.

Це зумовлено в першу чергу тим, що досить часто встановити осіб, які знищили, підробили або замінили номери вузлів і агрегатів транспортного засобу, не є можливим. Крім того, такі особи, зазвичай, вчиняють згаданий злочин неодноразово. Розуміючи значно більш високу суспільну небезпеку повторного вчинення вказаного злочину В.В. Віскунов аргументовано пропонує доповнити ст. 290 КК України такою кваліфікуючою ознакою, як повторність [2, с. 125].

Цікавим є те, що кримінальна відповідальність за повторність знищення, підробки або заміни ідентифікаційних номерів транспортного засобу була передбачена у ч. 2 ст. 194-1 КК України 1960 р. Крім того, як кваліфікуюча ознака аналогічного злочину передбачена у кримінальному законодавстві деяких зарубіжних країн, наприклад у ч. 2 ст. 381 КК Республіки Білорусь.

В науковій літературі є підхід відповідно до якого повторність відносять до ознак, що є ознакою спеціального суб'єкта злочину [1, с. 9-10]. Отже в разі внесення вищеописаних змін до закону про кримінальну відповідальність, суб'єктом знищення, підробки або заміни ідентифікаційних номерів транспортного засобу, на нашу думку, можна буде визнавати і спеціального суб'єкта.

Суб'єкт злочину, передбаченого ст. 290 КК України, може знищити, підробити або замінити ідентифікаційні номери як на власному, так і на іншому транспортному засобі, серед іншого і на злочинному транспортному засобі, що не впливатиме на

кваліфікацію досліджуваного злочину [3, с. 32]. Хоча, злочин, передбачений ст. 290 КК України вчиняється, як правило, особами які викрали транспортний засіб з метою його подальшого продажу, тобто з метою приховання вже вчиненого злочину та для полегшення вчинення ще одного злочину у майбутньому.

Незаконний обіг транспортних засобів складається із сукупності самостійних злочинів, що вчиняються, зазвичай, упродовж певного проміжку часу стосовно «кримінальних» автомобілів або з використанням останніх. Наприклад, такими злочинами є: 1) крадіжка транспортного засобу; 2) підробка або зміна на ньому ідентифікаційних номерів; 3) підробка або купівля реєстраційних документів на нього; 4) шахрайство під час збуту «кримінального» транспортного засобу; 5) «легалізація» злочинного автомобіля; 6) службові злочини під час державної реєстрації «кримінального» транспортного засобу.

Майже завжди таким злочинам притаманна риса «співробітництва», суть якої полягає в чіткому розподілі кримінальних спеціальностей. Водночас кожен із перелічених злочинів є самостійним. Тому доцільною здається пропозиція [2, с. 128–130] визнати вчинення знищення, підробки або заміни ідентифікаційних номерів транспортного засобу за попередньою змовою групою осіб кваліфікуючою ознакою злочину, що розглядається, передбачивши кримінальну відповідальність за таке діяння в ч. 2 ст. 290 КК України, а також визнати як особливо кваліфікуючу ознаку вчинення такого злочину організованою групою, передбачивши кримінальну відповідальність за таке діяння в ч. 3 ст. 290 КК України.

Література

1. Устименко В.В. Специальный субъект преступления / В.В. Устименко. Х.: Вища школа, 1989. 104 с.
2. Віскунов В.В. Кримінальна відповідальність за знищення, підробку або заміну номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу : дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» ; ЛДУВС імені Е.О. Дідоренка. Луганськ. 2012. 238 с.
3. Бондаренко В.В. Розслідування злочинів, пов'язаних із знищенням, підробкою або заміною номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу : дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.09. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2018. 288 с.